

УДК 631.15/.16:631.11

Дідур Г. І.

к. е. н, доцент, доцент кафедри менеджменту,
Одеський державний аграрний університет,

Станіславська В. В.

студентка,

Одеський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних ринкових умовах ефективне управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств є важливим інструментом для досягнення цілей підприємства, що дозволяє знизити рівень ринкової невизначеності і забезпечує стабільність економічних процесів на підприємстві.

Базовим поняттям і об'єктом дослідження є діяльність підприємства. До господарської діяльності (у широкому значенні цього слова) можна віднести виробничу або операційну діяльність (що включає надання послуг), фінансову діяльність, постачальницьку, збутову та інші види діяльності товаровиробників, а також сукупність зовнішніх відносин у сфері господарювання.

В трактуванні поняття діяльності підприємства найбільш поширений функціональний підхід, який акцентує увагу на функціонуванні різних відділів і служб. Отже, при оцінці результатів діяльності слід враховувати взаємодію відділів при досягненні єдиних цілей. Таким чином, діяльність підприємства – розкривається через виконання функцій відділами і службами, об'єднаних загальними процесами, результати яких залежать від скоординованого та ефективного виконання планів і досягнення загальних цілей.

Казанджі А.В. визначає виробничу діяльність як сукупність цілеспрямованих процесів, які обумовлені технологією виробництва продукції та здійснюються людьми, у результаті яких предмети праці перетворюються у готову продукцію, змінюючи при цьому свій склад, стан, форму та отримуючи нові властивості [1, с. 33].

Таким чином, виробничо-господарська діяльність будь-якого аграрного підприємства спрямована на виробництво, переробку та реалізацію продукції сільського господарства, допоміжної продукції, надання окремих видів послуг та ін. Види діяльності, якими буде займатися підприємство, повинні бути закріплені в установчих документах.

На виробничо-господарську діяльність того чи іншого підприємства, незалежно від форми власності та виду діяльності, впливає безліч факторів, що визначають, в кінцевому підсумку, її ефективність. Серед таких факторів можна відзначити фактори зовнішнього середовища (рівень інфляції і безробіття, соціально-економічні пропорції, конкуренція), фактори внутрішнього середовища (продуктивність праці, трудомісткість продукції, енергоємність виробництва, забезпеченість виробничими потужностями, стан виробничо-технічної бази, її технічний і організаційний рівень), фактори невизначеності і ризику.

У сільському господарстві здійснення виробничо-господарської діяльності передбачає використання земельних, людських та матеріально-технічних ресурсів. Від їх раціонального використання залежить отримання певних економічних результатів. Як зазначає Добруник Т. П., результативність виробничо-господарської діяльності у значній мірі обумовлюється оптимальним співвідношенням наявності основних елементів виробничо-ресурсного потенціалу та обсягами виробництва і реалізації окремих видів сільськогосподарської продукції [2].

Ефективність виробничих процесів вимірюється за допомогою системи показників на основі зіставлення результатів виробничо-господарської діяльності та понесених

виробничих витрат. Ефективність окремих елементів виробничих витрат характеризують такі показники, як капіталомісткість продукції, капіталоовіддача, капіталоозброєність праці, коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнти змінності і завантаження устаткування.

Ефект виробничо-господарської діяльності в цілому може бути оцінений як кількісно, так і якісно. До показників кількісної оцінки відносять: обсяг виробленої та реалізованої продукції, її трудомісткість і матеріаломісткість, собівартість, і в кінцевому підсумку – балансовий прибуток за певний період. Характеристику діяльності підприємства з якісного боку дають показники, що відображають загальні результати роботи підприємства в цілому та показники, що використовуються для аналізу виявлення причин, що впливають на зміни цих результатів.

В якості узагальнюючого показника ефективності діяльності підприємства використовується показник рентабельності, що дає можливість порівняння результату у вартісному вираженні з витратами, що зумовили його появу. Для оцінки ефективності фінансово-інвестиційної діяльності підприємства використовують показники: рентабельність виробництва, рентабельність продукції, рентабельність інвестицій, капіталовіддача, капіталомісткість, рентабельність активів.

Управління підприємством, і виробництвом зокрема, передбачає управління з позиції відповідності його діяльності планам, найбільш успішним прикладам раніше досягнутих економічних результатів, а також перспективам розвитку. Тому, значний вплив на виробничо-господарську діяльність мають такі фактори, як фінансово-економічне планування та стимулювання зниження витрат. Це не тільки безперерйне забезпечення необхідними ресурсами, а й постійний контроль за поточною діяльністю підприємства, оперативне корегування управлінських рішень з метою досягнення планових результатів. Однак, у більшості вітчизняних аграрних підприємств основна увага керівників приділяється виробничим, а не економічним і фінансовим показникам, відсутні планові відділи, не використовуються прийоми бюджетування, неналагоджена система внутрішнього контролю.

Найчастіше процесом планування і контролю займається особа, яка не має сучасної економічної освіти, тоді як відділ планування повинен включати фахівців в області менеджменту, маркетингу, бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності, а також фахівців, які знають особливості технологічного процесу в сільському господарстві не теоретично, а практично [4, с. 357].

Отже, в сучасних умовах господарювання поняття ефективності виробничо-господарської діяльності набуває дещо нового значення. На нашу думку, ефективність являє собою ступінь використання ресурсного потенціалу підприємства та отриманні максимального прибутку. Таким чином, ріст ефективності – це підвищення раціональності та продуктивності використання ресурсів. Такий підхід дозволяє виявити втрачені можливості, їх вивчення і на цій основі розробка заходів з найбільш повного використання виробничих ресурсів [5, с. 48].

Список літератури

1. Казанджі А. В. Теоретичні аспекти управління виробничою діяльністю аграрних підприємств / А. В. Казанджі // Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. – 2014. – Вип. 75. – С. 30 – 38.
2. Добрунік Т. П. Економічна ефективність аграрних підприємств як основа забезпечення їх сталого розвитку [Електронний ресурс] / Т. П. Добрунік // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Режим доступу до журн.: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3610>.
3. Рябенко Г. М. Особливості управління діяльністю аграрних підприємств / Г. М. Рябенко, І. Д. Бондаренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 13. – С. 356 – 359.
4. Дідур Г. І. Резерви підвищення ефективності операційного менеджменту в аграрних підприємствах: регіональний аспект / Г. І. Дідур // Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. – 2017. – Вип. 86. – С. 42 – 54.